N°. 205. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZATURDAG 21 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . „ 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

Berigt.

Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1: (het zegelregt daaronder begrepen).

De Wet op het Armbestuur.

I.

Het zou voorzeker eene dwaasheid zijn, zoo de constitutionnele partij wilde ontkennen, dat zij bij de optreding van het April-Ministerie zonder angstvalligheid en onbezorgd, de grondwettelijke regeling onzer staatkundige instellingen, ook waar het de stoffelijke en zedelijke ontwikkeling der Natie gold, te gemoet zag. Aan die angstvalligheid en bezorgdheid werd voedsel gegeven door het ministrieel programma van 26 April 1853; en het ontstaan van dit dagblad getuigt van de zorg, om de pogingen te ondersteunen van dat deel der dagblad-pers, hetwelk de eerlijke en stipte naleving der grondwet bedoelde en, waakzaam omtrent hare uitvoering in den geest der laatste grondwetsherziening, naauwgezet het oog hield gevestigd op elke reactionnaire rigting, welke het verloren grondgebied zou trachten te herwinnen.

De aankondiging van „eene tegenovergestelde rigting" scheen in gevaar te brengen, wat reeds was daargesteld en ontworpen onder het Ministerie, dat was afgetreden; maar niet minder, wat de Grondwet tot aanvulling der staatkundige ontwikkeling des Volks nog ter regeling had overgelaten. — En, zoo er nog iets ontbrak aan redenen van bezorgdheid over de plaats, welke de Grondwet in de rij onzer staatkundige instellingen zou innemen, 't zij aan het hoofd als het palladium of hoeksteen van 's Volks regten en vrijheden, hetzij aan het einde als het complement van een zoogenaamden constitutionnelen, maar in werkelijkheid absoluute monarchalen staat, — het was de indiening van het oorspronkelijk wetsontwerp, tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.

Wij meenen, zonder vrees voor gegronde tegenspraak te mogen beweren, dat aan dit wetsontwerp, ook nadat het reeds onkenbaar gemaakt was aan de hoofdgedachte van den oorspronkelijken ontwerper, vóór dat de Volksvertegenwoordiging daarvan kennis bekomen zou, een beginsel ten grondslag was gelegd, dat ten doel had, den zin en geest der Grondwet dienstbaar te maken aan de omstandigheden des tijds. Zoo als het ontwerp aan de Staten-Generaal ter overweging werd aangeboden, droeg het nog de kenmerken van eene zucht, om onbelemmerd bij de wet te regelen, wat de Grondwet niet regtstreeks verbood, of waarvan de Grondwet zelfs geene regeling had bedoeld. De gedaanteverwisseling, die dat wetsontwerp onderging vóór het tot wet verheven was, bevestigt te meer de gegrondheid van ons beweren, hoezeer men geneigd scheen, pogingen aan te wenden tot aanvulling van de Grondwet en hoeveel reden er bestond, te vreezen, dat de Grondwet in zulk een Nederlanderachtigen zin zou worden opgevat, dat de geest der laatste grondwetsherziening langzamerhand werd verstikt en moest wegkwijnen.

Wel is waar, — er vertoonden zich van tijd tot tijd meer en meer lichtpunten, die de sporen der vorige rigting deden uitkomen en deden zich omstandigheden op, die meer grond gaven tot het vermoeden, dat, wat eenigzins aan eene „tegenovergestelde rigting" kon doen denken, als met eene nationale spons was weggevaagd.

De houding van het tegenwoordig Ministerie, zoodra het geven van eene verklaring der tegenovergestelde rigting gevorderd werd, toonde alras, dat haar programma niet woord voor woord en letterlijk moest worden opgevat; maar eerder moest beschouwd worden in uitsluitend verband tot het verledene. De gezindheid van het Ministerie ten opzigte der bestaande organieke wetten, liet geen den minsten twijfel over, omtrent haar voornemen, om voorzeker aan geene wijziging te denken, maar eerst en vooral aan de ondervinding over te laten, om over de noodzakelijkheid daartoe te beslissen. En voor zoover eenig oordeel geveld kon worden uit de geopenbaarde beginselen, die tot rigtsnoer zullen verstrekken van eene aanstaande regeling van het openbaar onderwijs, bestaat er ook van die zijde geen aanleiding, om te vreezen, dat eene rigting zal gevolgd worden, geheel *tegenovergesteld* aan den weg, dien het afgetreden Ministerie zou hebben ingeslagen.

Bij al hetgeen evenwel, waarover de constitutionnele partij zich heeft te verblijden, en waaromtrent het gevreesde gevaar gelukkig is afgewend; — bij al hetgeen grond geeft tot de verwachting, dat het tegenwoordig Ministerie de rigting van het vorig Kabinet zal volgen en in dat spoor en vaarwater zal te werk gaan „als aan het sleeptouw van het vorig Kabinet geraakt"; — men kon niet gerust zijn ten aanzien der wettelijke regeling op het armbestuur, omdat zoovele tegen elkander strijdige beginselen met die regeling in een allernaauwst verband moesten komen.

Wij behoeven niet te herinneren, op welke wijze het wetsontwerp van den Heer THORBECKE bij de kerkelijke partij werd ontvangen en een tal van adressen den tegenstand openbaarde, dien het van de zijde der kerk- en armbesturen ondervond. Het is van algemeene bekendheid, hoezeer de kerkelijk-protestantsche bladen als om strijd de goede gemeente in den waan trachtten te brengen, dat niets meer en niets minder dan het bestaan der kerkelijke liefdadigheid werd bedreigd en een nieuw of tot heden ongekend staatkundig beginsel: het *„Staatsalvermogen"*, zich openbaarde, om de hand te slaan aan kerk- en armengoederen. Niet het minst opende de anti-revolutionnaire partij in haar orgaan den strijd tegen het vorig Ministerie en werd door haar de alarmklok geluid, alsof het een strijd voor haardsteden en altaren gold. Letten wij slechts op het oordeel, dat zij uitsprak:

„Weinige wetten kunnen in een Christelijk land zóó „anti-nationaal en zoo schadelijk zijn als de thans „aanhangige wet op het armbestuur.

„In een Christelijk land is de Kerk de Natie en de „Natie is de Kerk. Wanneer de Natie zich in hare „godsdienstige en kerkelijke belangen bedreigd ziet, „zendt zij, als Kerk, petitiën in, ten einde dat gevaar „af te wenden.

„Meent men inderdaad, dat in ons land niemand „meer onbevoegd is, om over de belangen van onze „diakoniën te oordeelen, dan juist onze hoogere en „lagere kerkbesturen, zoodat bepaaldelijk op hunne „bezwaren, omdat het slechts bezwaren van kerkbe-„besturen zijn, geen acht geslagen behoeft te worden? „Zonderlinge verblinding, die tot de ergste gevolgen „kan aanleiding geven.

„De diakoniën behooren zoo zeer tot het orga-„nisme, tot het wezen van de protestantsche kerkge-„meenschappen, dat hare afhankelijkheid van den Staat, „de afhankelijkheid van de geheele Kerk van den Staat „ten gevolge heeft.

„Door de Wet op het Armbestuur wordt dus inder-„daad de geheele zelfstandigheid en onafhankelijkheid „van de Kerk in eigen werkkring op het spel gezet.

„De Kerk is eene goddelijke instelling of zij is niets. „De Kerk is alleen door goddelijke verordeningen ver-„pligt, hare behoeftige leden te ondersteunen; van die „verordeningen en verpligting is het bestaan van hare „diakoniën het gevolg.

„Indien de Kerk niet door goddelijke verordening „tot de ondersteuning van hare behoeftige leden ge-„houden ware, zou in dit opzigt geene bepaalde ver-„pligting op haar kunnen rusten. Althans de Staat zou „haar die verpligting niet kunnen opleggen.

„Waarlijk, eene Regering, die zelfs niets wil weten „van het *droit divin*, en zich niet erkent als Gods „dienaresse, moest zich maar liever niet bemoeijen „met de Kerk, zoo lang deze zich in eigen werkkring „beweegt" (*).

Wij hebben dit oordeel aangehaald, omdat het in de maand Maart 1853 uitgesproken werd door de anti-revolutionnaire partij, en door de kerkelijk protestantsche partij gedeeld; omdat die partijen langs verschillende wegen dat oordeel hebben getracht over te planten bij een deel der Natie, en omdat juist dat deel ontvankelijk was gemaakt, om bij de eerste gelegenheid, die zich daartoe aanbood, tot de omverwerping van het Ministerie THORBECKE mede te werken.

Wij hechten te meer aan dit oordeel, omdat daardoor een „volkswaan" is ontstaan, die, aangekweekt door de vrees voor eene bisschoppelijke hierarchie, zich oploste in het doen van buitensporige, aan vroeger geopenbaarde meeningen, tegenovergestelde eischen, hetgeen ten allen tijde met blinden ijver gepaard gaat.

Het vroeger met wanhopige opgewondenheid ter zijde gedrongen Staatsgezag, in betrekking tot de armenzorg, werd met niet minder uitgelaten aandrang ingeroepen, nu het een ander deel der kerkelijke aangelegenheden betrof. Was er bezwaar geweest, om de regels der kerkelijke armenzorg aan het openbaar gezag kenbaar te maken, men bood thans als ongevraagd de mededeeling aan van alle bepalingen, die de Kerk, betreffende hare inrigting en bestuur, had vastgesteld, en getroostte zich, dat op de verwaarloozing van het daartoe betrekkelijk voorschrift, openbare straffen werden bedreigd. Maar hetgeen vooral opmerkelijk en in het oogloopend was, betrof de onbewimpelde erkenning, dat de Regering *bevoegd* was, bij wettelijke voorschriften de betrekkingen te regelen, die er tusschen Kerk en Staat, ten aanzien van de gewigtigste aangelegenheden van openbaar en algemeen belang bestaan kan. Deze erkenning, die van de zijde der kerkelijke Protestanten vooral onvoorwaardelijk geschiedde, was in lijnregte tegenspraak met het vroeger beweren, dat het Staatsgezag uitsloot en, zoo men de inwendige regeling van het kerkbestuur aan het toezigt van het Staatsbestuur ondergeschikt achtte, hoe kan men dat toezigt buitensluiten en de waakzame zorg ter zijde stellen op een gebied, als dat der kerkelijke armenzorg, waarop de aanraking en medewerking van het Staatsgezag zoo onvermijdelijk is?

Geen wonder dan ook dat de anti-revolutionnaire partij in haar nieuw orgaan (*de Boekzaal*) op de vraag over het openbaar onderwijs: „Is het Gouvernement „verpligt *in sacris* de *blinde bekrachtiger* te zijn van „hetgeen een oligarchisch Kerkbestuur drijft?" geen toestemmend antwoord gegeven had; — maar dan is het ook even gegrond, als wij tot de pligt van het Gouvernement rekenen „acht te geven op den eisch „der zaken, den stand der partijen en wat thans vooral „in aanmerking komt, de *universiteit* van het Armbe-„stuur. Als men wil, dat het *Jus circa sacra* naar „den alouden regel een *Jus Majestatis*, een regt van „het Souverein, zelfstandig gezag blijve," dan moet ook de wettelijke regeling van het Kerkelijk Armbestuur, op eigenaardige zelfstandige wijze, geen bezwaar van de Kerkelijke zijde ontmoeten.

Hoe evenwel het sedert de April-beweging op den voorgrond gesteld beginsel, „dat het noodig is eenige „wettelijke bepalingen vast te stellen ter uitvoering van „onderscheidene voorschriften van het VIde hoofdstuk „der Grondwet," in overeenstemming kan worden gebragt met den vroeger geopenbaarden tegenstand tegen de Wet op het Armbestuur; — hoe men het verleenen van bescherming aan alle Kerkgenootschappen in het Rijk en het waken, dat zij zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat zou kunnen beperken tot het klokkengelui en het voeren van titels, maar daarvan uitsluiten het toezigt op de armenzorg; — hoe men in het *zesde* hoofdstuk der Grondwet eenig voorschrift tot wettelijke regeling vinden kan, ofschoon het niet bepaaldelijk is genoemd, en nogtans de wetten, die volgens het *tiende* hoofd-

(*) *Nederlander* n°. 838.

stuk moeten worden in het leven geroepen, tot het geringste deel der daarbij genoemde belangrijke onderwerpen als van onderwijs en armbestuur, beperkt acht, — verklaren wij niet te begrijpen.

Met belangstelling en niet minder met nieuwsgierigheid zagen wij de voordragt eener nieuwe wet op het Armbestuur te gemoet, opdat ons daaruit kon blijken, hoedanig de tegenovergestelde rigting zich in die regeling zou openbaren, en of het Ministerie op eene waardige wijze een stelsel zou voordragen, dat onder de Aprilsvlagen was gevormd.

Uit dat oogpunt wenschen wij het bij de Tweede Kamer ingekomen ontwerp nader te beschouwen.

Nederlanderachtigheden.

De Nederlander vergast in No. 1089 zijne lezers op een critiek van zijnen gewonen correspondent voor financiële zaken, den heer J. B., over een deel der redevoering van den heer Thorbecke, bij gelegenheid der beraadslagingen over het voorstel der negen leden gehouden. De Redactie is met de beschouwingen van haren correspondent zoo zeer ingenomen, dat zij ons tot wederlegging der critiek uitdaagt. Wij zijn niet *Nederlanderachtig;* — in dat geval zouden wij de uitdaging met stilzwijgen voorbijgaan, of met een ontwijkend antwoord haar bejegenen. — Niet alzoo de aard der taak, welke *de Grondwet* op zich heeft genomen. Moge al *de Nederlander* in menig opzigt de edele taak van eene eerlijke behandeling der staatkundige belangen kunnen miskennen; — wij rekenen ons ten duurste verpligt, waar het de stoffelijke en intellectuele belangen der Natie geldt, tot aanval en verdediging, wanneer en waar het past.

Wij hebben ons nimmer vereerd gevonden met eene wederlegging des heeren J. B., wanneer in *de Grondwet* zijne financiële beschouwingen werden ter toetse gebragt. Alleen scheen het ons duidelijk, waar ZEd. den schoen wringt, als we lazen, dat zeldzaam een dagblad ter hand werd genomen en het slechts op eene, zoo men zegt, toevallige wijze was, wanneer men iets onder het oog kwam; — maar juist in die gevallen, dat ZEd. er een woord tot teregtwijzing op had bedacht. Wij vreezen dus, dat, ofschoon wij bereid en gereed zijn, om aan het verlangen van *de Nederlander* te voldoen, er door ons vruchteloos zal worden gewacht op eenig blijk, dat de geleerde correspondent J. B. eenigermate door ons is overtuigd; — maar het is ons genoeg, zoo de beslissing aan het verstandige deel der Natie wordt overgelaten, aan welke zijde het gezond verstand, de praktijk en de ervaring zich scharen.

De heer J. B. begrijpt maar volstrekt niet, wat het gezegde van den heer T.: «Wij moeten het belastingstelsel «hervormen zoo, dat het de productie vrij late en de me«dedinging noch binnen- noch buiten 's lands belemmere», te maken heeft met den accijns op het geslagt van rundvleesch.

Wanneer de heer J. B. daarop laat volgen, als eene onomstootelijke en onbetwistbare stelling: «de strekking «van de geheele financiële wetgeving is, industrie en handel «zooveel doenlijk vrij en onbelemmerd te laten»; dan wordt het ons helder, waarom ZEd. dit gezegde niet begrijpt.

Wij durven den Heer J. B. vragen, — en die vraag kan ons niet ten kwade worden geduid, omdat onbekend in den regel onbemind maakt, maar toch niet zeldzaam ook vooringenomenheid kan bestaan, omtrent eene zaak, waarvan de eene zijde, de lichtzijde, ons slechts aanlokt, — kent de Heer J. B. onze accijnswetten en heeft hij ze ooit gelezen? Zoo die vraag toestemmend kan worden beantwoord, waaraan wij nog twijfelen, was elk voorschrift hem begrijpelijk, en was het voor hem geheel onnoodig, dat hij *in loco* zich vergewiste, hoezeer die wettelijke bepalingen, al dan niet door administratieve of ministriële voorschriften aangevuld of verduidelijkt, *geen de minste belemmering* aan handel en industrie berokkenen?

Zoo de Heer J. B. niet in staat is, op die vragen een bevredigend antwoord te geven, kunnen wij het verklaren, dat ZEd. volstrekt niet kan begrijpen, het nadeel van ons belastingsysteem en als een vreemdeling in Jerusalem onnoozele vragen doet, zoo als: «Door welke belasting «toch wordt thans de productie aan banden gelegd, of «bezwaard?»

Men kan door aardigheden eene ernstige zaak, — zoo als ten allen tijde moest beschouwd worden elke maatregel, waardoor de Natie met lasten wordt bezwaard, — in een bespottelijk daglicht stellen. Met regt evenwel mogen wij van de anti-revolutionaire partij, — in een dagblad als *de Nederlander*, — van een man als de Heer J. B. verwachten, dat men zich niet door zulk soort van ironie verlaagt. Vrijlating van productie is ontheffing van alle belemmeringen in den ongedwongen en natuurlijken afstand, die er bestaat tusschen producent en consument, welke door den fiscus kunnen worden opgeworpen. En wat nu het gebruik van rundvleesch betreft — om ons bij dat voorbeeld van den Heer J. B. te bepalen — blijven wij beweren dat veefokker, handelaar, slagter en vleeschverkooper behooren tot de producenten en dat al die producenten aan banden zijn gelegd. En hoe? Wij wijzen u op de visitatien bij nacht en bij dag, waaraan elke veefokker bloot staat, om te onderzoeken, of er bij hem eene frauduleuse slagting plaats had; — op de formaliteiten, die de handelaar heeft in acht te nemen bij den uitvoer van vee naar buiten 's lands, en bij het bezoeken der markten in plaatsen, waar gemeenteopcenten op het geslagt worden geheven; — op de menigvuldige voorschriften, die de slagter bij, tot en na de veraccijnsing heeft te vervullen; — op de moeijelijkheden, die de vleeschverkooper ondervindt bij het vervoer van geslagt vleesch, alsmede bij den in- en uitvoer, waar gemeenteopcenten worden geheven en de teruggave van betaalde plaatselijke belasting aan bezwarende voorwaarden verbonden is. Wij zouden dat tal belemmeringen zeer kunnen vergrooten, zoo wij den consument plaatsen tegenover de productie in andere landen en den invloed nagaan, die deze belemmeringen uitoefenen op den prijs, waarvoor de voorwerpen van levensbehoefte door de verbruikers worden verkregen. Wij meenen, dat het ons nog veel gemakkelijker zou vallen, uit de invordering der accijnsen op het gemaal, de zeep en de brandstoffen overvloedige bewijzen te putten tot bevestiging van de waarheid, dat de accijnsen de productie aan banden leggen, de mededinging belemmeren en de consumtie bezwaren.

Wij blijven den Heer J. B. op den voet volgen.

Buitenland.

ENGELAND.

De Londensche effectenbeurs was jl. Dingsdag in eene ongunstige stemming; de onzekerheid omtrent den loop der onderhandelingen, betreffende het Turksch-Russische geschil en omtrent de handelwijze, die Frankrijk en Engeland in de Zwarte Zee zouden volgen, drukte de koersen van alle effecten.

De Londensche graanmarkt was Woensdag stil; tarwe bleef op denzelfden prijs bij geringen omzet. Volgens de door den telegraaf ontvangen berigten uit Odessa, was de scheepsvracht aldaar, gelijk het groot aantal binnenkomende schepen deed verwachten, vrij wat gedaald; per quarter graan werd thans 12 sh. 6 d. vracht betaald, tegen 25 schilling eenige weken geleden.

De berigten over de afgeloopen week uit de voornaamste handels- en fabriek-plaatsen in Engeland, getuigen steeds, zegt de *Times*, van een vasten en rustigen gang der zaken, die door de duurte der levensmiddelen of door het gevaar van oorlog, bijkans niet wordt gestoord.

Dat blad heeft weder een artikel over de Oostersche zaken en merkt daarin o. a. op: «Hoewel wij nog alleen telegraphische berigten ontvangen hebben omtrent de jongste krijgsbedrijven aan den Donau en omtrent de bewegingen der vereenigde vloot in de Zwarte Zee, is het ontegenzeggelijk, dat er feiten hebben plaats gehad, die veel nader tot een werkelijken oorlog tusschen eenige der groote mogendheden van Europa komen, dan al wat vroeger is geschied. Terwijl de Turksche troepen na schitterende gevechten de Russen uit Zetaty naar Crajowa terugdreven, is de geheele vereenigde vloot de zwarte zee binnengeloopen met achterlating slechts van een Engelsch en een Fransch linieschip om den Bosporus te bewaken. Aan de Russische overheden te Sebastopel werd daarvan berigt gezonden met verklaring, dat de beide eskaders Turkije's vlag en grondgebied kwamen beschermen. Dit berigt moet omstreeks den 7den of 8sten te Sebastopel aangekomen zijn; en daar het de regtstreeksche zamenwerking van Frankrijk en Engeland met Turkije tegen Rusland, hoewel nog alleen eene verdedigende zamenwerking, in zich sluit, kan het door Rusland des goedvindende, beschouwd worden als eene oorlogsverklaring. Zoekt Rusland daarentegen nog steeds tijd te winnen, dan kan het eene botsing vermijden door zijne schepen ter reede te houden, doch de operatien der Russen tot overbrenging van troepen is verlamd. Sebastopol is zoo goed als geblokkeerd, en het Turksche gouvernement heeft van deze wending der omstandigheden onverwijld partij getrokken om naar Batton een convooi af te zenden met 15,000 man troepen, ter versterking van het leger in Azie, hetwelk daaraan groote behoefte heeft. Deze maatregelen, genomen onder de regtstreeksche bescherming der Engelsche en der Fransche vlag, maken klaarblijkelijk eene deelneming in krijgsbedrijven uit; en de Russen schijnen de gesteldheid, waarin zij geraakt zijn, wel te begrijpen. De bevelhebber hunner zeemagt in de Azofsche zee, bestaande uit eene talrijke flottille van voor die ondiepe wateren geschikte kanonneerbooten, heeft naar Sebastopol eene aanvrage gezonden, om bescherming, die hem echter niet kan verleend worden; want eenige van onze kleinste stoombooten zouden waarschijnlijk zijne flotille vernielen. Odessa is niet vatbaar voor ernstige verdediging en ligt bloot voor al wat de vereenigde eskaders mogten goedvinden te doen, en Sebastopol is niet veilig voor eenen regelmatigen aanval.

«Deze aanstalten tot werkelijken oorlog hebben de opregtheid niet verminderd, waarmede de vier mogendheden Ruslands toetreding wenschen te vragen tot de vredesvoorwaarden, waarmede de Porte zich reeds heeft vereenigd.»

— Ten bewijze hoe sterk de handel in guano binnen weinige jaren is toegenomen, strekt, dat in 1846 verkocht zijn 24,600 tonnen en in 1853 ruim 64,000. De vraag naar guano overtreft den aanvoer.

FRANKRIJK.

De brief, door de hertogin *van Orleans* aan haren schoonbroeder, den hertog *van Nemours*, geschreven is gedagteekend 10 December. Zij behelst o. a. het navolgende: «Het geldt de heilige regten mijner zonen; zij zijn weezen; geen anderen steun hebben zij dan mij, en terwijl ik hunne regten verdedig, zoo veel mogelijk is, dan verdedig ik daarin het beginsel van het Koningschap bij volkskeuze, voortgesproten uit de omwenteling van 1830. In de voorgestelde vereeniging, in die *politieke overeenkomst* te treden, is niets anders dan de volle en geheele erkenning der legitimiteit; en hoeveel eerbied ik persoonlijk en van wege mijne afkomst ook gevoel voor dat beginsel, het is mij onmogelijk, de omstandigheden te vergeten, onder welker invloed uw vader Koning werd, en onder welke ik zelve, eene vrouw, al de gevaren der opgewondenheid van het oogenblik braverende, mij in de Kamer van Volksafgevaardigden durfde begeven, om de Kroon te vragen, die ik voor mijnen zoon verwachtte; ja, die ik nog voor hem durf verwachten. De menschen, de volkeren kunnen veranderen, de Voorzienigheid, in haar ondoorgrondelijk bestier, doet, na den tijd der beproeving, Haren eeuwigen en regtvaardigen wil kennen: op Haar verlaat ik mij.»

— De *Moniteur* bevat een besluit, waarbij aan den minister van binnenlandsche zaken een crediet van 2 millioenen francs geopend wordt, om daaruit onderstand te verleenen aan de inrigtingen van weldadigheid. Bij een ander besluit, wordt aan hetzelfde departement een crediet geopend van 4,096,873 francs, om de stad Parijs schadeloos te stellen voor de door haar in 1848, in het algemeen belang der openbare orde, gedane voorschotten en om andere uitgaven van gelijken aard, welke in hetzelfde jaar gedaan zijn, te dekken.

Men berigt de komst te Parijs van graaf Chreptowisch, belast met eene zending bij den heer van Kisseleff, den Russischen gezant.

Te Cherbourg is het aantal werklieden op de werven nog met 4000 vermeerderd, om de voltooijing der in aanbouw zijnde schepen te bevorderen. De Keizer moet echter verklaard hebben niet te willen, dat de begrooting voor oorlog hooger dan 50 millioenen francs zou stijgen.

De Fransche zeemagt bestaat thans uit 5 schepen van 120 stukken en 1 van gelijk charter te Rochefort in aanbouw en nagenoeg voltooid; 12 schepen van 100 stukken; 13 van 90 stukken; 8 van 82 tot 86 stukken, behalve eenige buiten dienst gestelde; 42 fregatten, deels in zee, deels ter reede, deels nog in aanbouw; een veertigtal grootere en kleinere stoomschepen, en nog verscheidene in aanbouw, behalve een groot aantal korvetten, brikken, adviesjagten enz.

Uit alles blijkt, dat de minister van marine, de heer Ducos, eene zeer groote werkzaamheid aan den dag legt.

— De werkzaamheden aan het nijverheids-paleis worden te Parijs met ijver voortgezet, doch, naarmate de aanbouw vordert, meent men te ontwaren, dat het gebouw te klein zal zijn om al de voorwerpen te bevatten, welke ingezonden zullen worden. Zulks zou aanleiding hebben gegeven tot het verzoek om een verslag deswege van de zijde des ministers van koophandel.

PRUISSEN.

Het vindt in het noorden en ook in 't midden van Duitschland veel bijval, dat onze Regering eene militaire haven aan de Noordzee zal vestigen. Men onderstelt, dat deze haven eerlang eene belangrijke handelshaven zal worden en kunnen strekken, om den Duitschen handel te bevorderen.

DENEMARKEN.

Den 13 dezer is aan de beide Deensche Kamers mededeeling gedaan van het, met Zweden en Noorwegen gesloten verdrag van neutraliteit.

De half- officiele Berlijnsche *Zeit* berigt uit Kopenhagen van den 13den:

«Eergisteren is eene zitting van den staatsraad gehouden als slotsom waarvan eene voordragt aan den Rijksdag wordt opgegeven, ter beschikbaarstelling van 3 millioen ten einde de tot handhaving der neutraliteit noodige maatregelen te kunnen nemen. Alhier is overigens het gevoelen algemeen, dat deze neutraliteit niets dan eene verborgen allianti met Rusland is; eene overtuiging waarin men ook in Zweden deelt. Daardoor wordt de vreugde over de schijnbare toenadering der Regering tot Scandinavische denkbeelden, die in Rusland een verklaarden tegenstand hebben, zeer verminderd.»

OOSTENRIJK.

Te Weenen liep het gerucht, dat graaf Buol, minister van Buitenlandsche Zaken, met eene buitengewone zending naar Warschau zou afreizen. Waarschijnlijk is hij de overbrenger van den eigenhandigen brief des keizers van Oostenrijk aan dien van Rusland over de Oostersche zaken. (Zie *Rusland.*)

Het dagblad van Breslau verzekert dat, blijkens brieven uit Odessa van 29 December, men daar het stellig voornemen des Russischen keizers kende, om de jongste voorstellen niet aan te nemen. Er blijft ondanks alles te Weenen nog eenige hoop op schikking bestaan.

PORTUGAL.

De ten jare 1853 uitgevoerde hoeveelheid van portwijn was 55,811 pijpen, waarvan 46,834 naar Groot-Brittanje, 2,521 naar Australie en 1,002 naar Canada. De overige zijn naar de andere verschillende landen der wereld verzonden.

RUSLAND.

Van verschillende zijden verneemt men, hoewel dan nog niet bepaald, dat Keizer Nicolaas weinig genegen is tot de vredes-voorstellen toe te treden. De meeste bijzonderheden deswege behelst tot dus verre een brief uit Weenen, van den 16 Januarij, van eene gewoonlijk welonderrigte zijde, in de Brusselsche *Indépendance*, verschenen. Daarin wordt gezegd, dat, «ofschoon de zaak nog geheim wordt gehouden, men stellig kan verzekerd zijn, dat de depêches, den 15 's avonds te Weenen aangekomen, *eene bepaalde weigering van Keizer Nicolaas doen verwachten.*»

«Met der daad (luidt het in dien brief verder) heeft het binnenzeilen van de vloten te veel van eene zijdelingsche uittarting, ofschoon de verklaring, welke de beide vloot-

voogden naar Sebastopol hebben gezonden, dien stap grootelijks poogt te matigen. Maar, het mag gevraagd worden, kan Rusland de Turksche schepen, onder de bescherming der Engelsche en Fransche vlaggen, naar goedvinden troepen en krijgsvoorraad laten vervoeren, bestemd tegen Rusland, zonder daarin eene uittarting te zien?

«Of wel kan Rusland aannemen, dat de vreemde vloten, die beweren, dat zij hem den oorlog niet aandoen, zijnen tegenstander, die met hem in oorlog is, helpen en bijstaan in diens krijgsverrigtingen; terwijl zij hem terzelfder tijd beletten willen, openlijk den strijd te voeren? Doet Rusland nu wel iets anders dan zijnen tegenstander bestrijden, wanneer het hem belet krijgsvoorraad en troepen derwaarts te vervoeren, waar zij tegen Rusland bestemd zijn?

«Het binnenzeilen van de vloten op het oogenblik der onderhandelingen is betreurenswaardig, omdat dit den vrede meer in de waagschaal stelt dan dat het in staat is, den oorlog te stuiten; en het is dubbel betreurenswaardig, omdat het door die uittarting de goede gezindheden belemmert en den toorn van den Czaar ontsteekt, die de man niet is, om zich vrees te doen aanjagen.

«Men verneemt, dat de Keizer van Oostenrijk, die zich zoozeer aan het behoud des vredes laat gelegen zijn, ter bevordering daarvan alsnog eenen brief aan Keizer Nicolaas heeft geschreven.

«Maar het is te vreezen, dat de gevoelens van onderlinge achting en toegenegenheid, welke de beide souvereinen elkander toedragen, niets zullen vermogen tegen de stelling, waarin de Westelijke Staatkunde den Czaar gebragt heeft. Laat ons echter de hoop niet opgeven; want er kunnen nog wonderen als 't ware in de staatkunde geschieden.

«Men verwacht nu spoedig eene nieuwe circulaire-nota van den graaf van Nesselrode.»

TURKIJE.

Berigten uit Konstantinopel melden, dat het Britsche stoomschip *Retribution*, vóór het vertrek van de Britsche en Fransche vloten naar de Zwarte Zee, naar Sebastopel is afgezonden, ten einde de in vrijheid stelling te vorderen van de Engelsche ingenieurs, of werktuigkundigen, welke zich aan boord van de twee door de Russen bij Sinope vermeesterde Turksche en Egyptische fregatten bevonden. — Verdere berigten uit Konstantinopel melden, dat de Porte Konstantinopel aan de landzijde laat versterken.

De vereenigde eskaders, die den 3den in de Zwarte Zee binnen gestevend waren, zijn 34 bodems sterk. Er waren 5 Turksche fregatten, met versterking voor Bautton, vertrokken. Voor Konstantinopel waren twee stoomschepen achtergelaten. Men zegt, dat er 14 Russische schepen voor Varna kruisen. Anderen meenen, dat de geheele Russische vloot uit Sebastopel in zee gestoken is, doch zich verdeeld heeft.

NOORD-AMERIKA.

De New-Yorksche dagbladen van den 5den dezer behelzen eene aankondiging van den minister van finantien te Washington, dat hij van nu tot den 1en Junij a. s. weder eene aanzienlijke som en wel 7,000,000 dollars wil besteden om staatsschuld der Unie in te koopen tegen den gemiddelden beursprijs van den laatsten tijd, en alzoo met eene premie beloopende voor onderscheidene geldleeningen van 6 tot 21 pct.

— De Senaat der Unie heeft eene commissie belast met een onderzoek naar de oorzaken der groote sterfte op schepen die landverhuizers naar de Vereenigde Staten brengen. New-Yorksche dagbladen melden, dat de nieuwe bewindvoerder der Spaansche kolonie Cuba eene proclamatie heeft uitgevaardigd, waarin hij verklaart dat het zijn besluit is den slavenhandel te weren, maar tevens vrijheid geeft om vrije arbeidslieden uit Indie, Azie of Spanje in te voeren.

— In 1853 zijn te New-York 334.870 landverhuizers aangekomen tegen 340,144 in 1852.

De hoeveelheid specie, die in 1853 van New-York naar Europa is ingescheept, bedraagt meer dan 27,000,000 dollars.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch Indie.

(*Vervolg.*)

Art. 30. De Raad van Ned. Ind. heeft het regt aan den G.-G. voorstellen te doen. Wanneer de G.-G., na onderzoek, vermeent een voorstel van den Raad buiten gevolg te moeten laten, geeft hij daarvan met opgave zijner bezwaren kennis aan den Minister van Kolonien. Hij brengt tevens zijn besluit ter kennis van den Raad.

Art. 31. De G.-G. kan aan de leden van den Raad bijzondere commissien opdragen en hen met zendingen in Ned. Ind. belasten, mits, behalve de vice-president, twee leden ter hoofdplaats aanwezig blijven.

Art. 32. Wanneer de G.-G. overeenkomstig de magt, bij art. 21, n°. 4 verleend, de afkondiging eener wet of de uitvoering van een Koninklijk besluit heeft geschorst, en die handeling door den Koning niet wordt goedgekeurd, is hij tot afkondiging of uitvoering gehouden, dadelijk na ontvangst van den daartoe strekkenden last.

Art. 33. De G. G. is, met opzigt tot de uitoefening van zijne waardigheid, verantwoordelijk aan den Koning, onverminderd het regt tot vervolging bij art. 159 der Grondwet aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegekend.

Art. 34. De G.-G. is strafbaar.:

a. Wanneer hij uitvoering geeft of doet geven aan Koninklijke besluiten, niet voorzien van de mede-onderteekening van een der hoofden van Ministeriële Departementen en aan Koninklijke besluiten en beschikkingen, waarvan hem de uitvoering niet is opgedragen door den minister van Kolonien; *b.* wanneer hij opzettelijk nalaat of grovelijk verzuimt uitvoering te geven of te doen geven aan voorschriften van dit reglement en van andere, voor Nederlandsch Indië verbindende wetten, koninklijke besluiten en verordeningen van de medeonderteekening van een der hoofden van Ministeriële departementen voorzien, voor zoover die uitvoering tot zijnen werkkring behoort of uitdrukkeijk aan hem is opgedragen; *c.* wanneer hij beschikkingen neemt of bevelen geeft; waardoor hij wist of weten moest, dat bepalingen van dit reglement, of van andere voor N. I. verbindende wetten of algemeene verordeningen worden geschonden.

(*Wordt vervolgd.*)

Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is rondgedeeld het verslag van het beheer en den staat van kolonien over 1851. Van dat verslag, 't welk een lijvig boekdeel in folio beslaat, kunnen slechts eenige der voornaamste punten aangestipt worden. Het verslag loopt: 1°. over de Oostindische bezittingen; 2°. over Suriname; 3°. over Curaçao en onderhoorigheden; 4°. over de Kust van Guinea. Het verslag omtrent Neêrl. Indië bevat twee Hoofdstukken. Het EERSTE; *grondgebied en bevolking, waarover beheer gevoerd wordt*, het TWEEDE: *middelen van beheer*. Het EERSTE HOOFDSTUK behelst twee onderdeelen: *a.* grondgebied; *b.* bevolking. In de administrative verdeeling van N. I. is in den loop van 1851 geene verandering gebragt. Wat het cijfer der bevolking van N. I. betreft, blijft de Regering nog altijd in het onzekere en vermag zij slechts eene betrekkelijke waarde hechten aan de staten, welke dienaangaande jaarlijks ontvangen worden, en te zamen zijn gesteld uit opgaven, deswege door de betrokken inlandsche en andere hoofden aan de plaatselijke autoriteiten ingediend.

Uit een overzigt nopens de bevolking, naar de laatst ontvangen opgaven zamengesteld, blijkt, dat zich, op ultimo Dec. 1851, in de verschillende residentien en afdeelingen op de eilanden Java en Madura bevonden: Europeanen en daarmede gelijk gestelden 17,223, Chinezen 125,250, andere vreemde Oosterlingen 26.883, inlanders 9,514,382, lijfeigenen 3,608, totaal 9,687,346 zielen, zijnde 117,323 meer dan op ultimo Dec. 1850.

Het TWEEDE HOOFDSTUK bevat *twee afdeelingen*, de *eerste*: organisatie en staat, waarin zij zich bevinden, en de *tweede:* personele verordeningen omtrent alle landsdienaren in Ned. Indië. De *eerste* afdeeling behelst onderscheidene onderdeelen, als: *a.* opperbeheer, *b.* gewestelijk algemeen beheer, *c.* militair beheer, *d.* regtwezen en politie, *e.* eeredienst, *f.* instellingen van liefdadigheid, *g.* burgerlijke geneeskundige dienst, *h.* onderwijs, *i.* kunsten en wetenschappen, *j.* geldelijk beheer. Uit deze afdeeling stippen wij de volgende punten aan. Het Ned. Indisch leger bestond, op ult. Dec. 1851, uit 991 officieren, waaronder die der geneeskundige dienst, en 20,316 onder-officieren en manschappen. Voor 1851 werd het bepaalde aantal soldaten verkregen. Aan het leger werd voor ruim *f* 15,000 aan boekwerken, enz. verstrekt. In den loop van 1851 vonden er tien expeditiën plaats, als:

1°. Tot demping van den opstand op Banka.

2°. Tot demping van den opstand der Chinezen op Sambas.

3°. Tot demping van ongeregeldheden in de Marga Boelan Tenga (Palembang).

4°. Tot demping van den opstand in de Ampat Lawang (Palembang), onder radja *Tiang Alam* en pangerang *Moeara Pinang*.

5°. Om voldoening te eischen voor schending van grondgebied door, en onze bevolking te beschermen tegen aanvallen van het hoofd der kampong Pangarie Boean, westkust van Sumatra, in het landschap Toba.

6°. Tot verdrijving van de te Poeloe Bansak gevestigde Chinezen, en het beletten van menschenroof.

7°. Tot bescherming van het bestuur, personen en eigendommen in de residentie Japara, tegen een' verwachten aanval van de zijde der Chinezen.

8°. Tot demping van eenen opstand in het Palembangsche.

9°. Tot demping van herhaalde onlusten in de Lampongs.

10°. Tot uitroeijing van zeeroovers op de kusten van Sumbawa, Floris, Kalatoea en andere eilanden.

De toestand der schutterijen op Java werd gedurende het dienstjaar 1851 geacht vrij gunstig te zijn. Even gunstig luidende berigten betreffende den staat dier corpsen op de buitenbezittnigen. — Op ult. Dec. 1851 waren in het geheel in dienst 27 vaartuigen, welke te zamen bemand waren met 2080 Europesche en 565 inlandsche schepelingen en vuurstokers. De werkzaamheden bij de buitengewone defensiewerken werden in 1851 eenigzins vertraagd, hoofdzakelijk door de algeheele invoering van vrijwilligen arbeid en door epidemien te Tjilatjap. Desniettemin waren de wezenlijke werken van verdediging veel verder gevorderd dan onder ultimo 1850, en kon van de meeste, ieder oogenblik het regt gebruik worden gemaakt. De arbeid door vrijwilligers werd overal gevestigd en leverde, behoudens eenige prijsvermeerdering, in het algemeen voldoende uitkomsten. — Omtrent den toestand der regtsbedeeling, in het algemeen, wordt aangeteekend, dat de toestand der regtsbedeeling onder den inlander, in het oostelijk gedeelte van Java, gedurende het jaar 1851, door de opeenstapeling van zaken eene voorziening noodig heeft gemaakt, welke dan ook gevolgd is, blijkens het *Indisch Stbl.* 1851, no. 21.

In de maand Maart 1851, is door het Protestantsch Kerkbestuur ingediend een algemeen verslag, aangaande den godsdienstigen en zedelijken toestand der verschillende gemeenten in Indie, over het jaar 1848. De slotsom van dat verslag is, dat, hoezeer hier en daar gunstige teekenen van leven en geest reden geven tot verblijding in het algemeen, de toestand der Protestantsche Kerk te wenschen overlaat, en nog veel tot verbetering en opwekking te doen overblijft. — De verslagen van de hoofden van gewestelijk bestuur op Java komen in het algemeen hierop neder, dat de Mohammedaansche shadju (priesters) zich onderscheiden door een stil, rustig en ordelijk gedrag. — Bij de civile geneeskundige dienst in de onderscheidene residentiën en afdeelingen op Java en Madura zijn in 1851 behandeld 28,763 zieken, dat is is 4,485 meer dan in 1850. Het aantal sterfgevallen bedroeg 2,927. De geheerscht hebbende cholera-epidemie bragt hoofdzakelijk daartoe het hare bij. De verhouding, berekend voor de kustplaatsen en die, binnen 's lands gelegen, was als volgt: voor de kustplaatsen, behandeld 9990, overleden 1089; voor andere plaatsen behandeld 18,773, overleden 1838. — Er wordt een vrij gunstig oordeel uitgebragt over hetgeen in 1851 verrigt en aangevangen werd tot bevordering van het binnenlandsch verkeer. — Gedurende het jaar 1851 is aan de koffij-cultuur veel zorg besteed. Bij de omstandigheid, dat op vele plaatsen gebrek aan geschikte gronden begint te ontstaan, kon niet worden gedacht aan groote uitbreiding der aanplantingen. Men heeft zich zoo veel mogelijk moeten bepalen tot het goed onderhouden der bestaande tuinenbijplanting, tot aan het bestaande cijfer der boomen. Over het algemeen stonden de aanplantingen goed; alleen de residentiën Japara en Rembang maken hierop eene uitzondering. De tuinen zijn aldaar aangelegd op gronden, welke gebleken zijn ongeschikt te zijn, en veelal verwijderd van de woningen der planters. De kwijnende toestand der aanplantingen en de voortdurende achteruitgang der productie doen voorzien, dat deze cultuur in genoemde residentiën binnen weinige jaren zal moeten worden opgegeven. Eene uitbreiding der bestaande aanplantingen is slechts op enkele plaatsen mogelijk. In enkele residentiën, zooals Samarang en Rembang, is de oogst van 1851 ongunstig uitgevallen, ten gevolge van de ongeschiktheid der gronden en den nadeeligen invloed der weêrsgesteldheid. In de meeste andere residentiën, vooral in Passaroean en de Preanger-Regentschappen, is een buitengewoon gunstige en boven alle verwachting voordeelige oogst verkregen. De productie van 1851 heeft bedragen 1,069,896 pikols. Eene vergelijking dezer productie met die van de laatst verloopene tien jaren doet zien, dat die van 1851 alle vroegere oogsten heeft overtroffen, zelfs die van 1843, welke 1,048,411 pikols heeft opgebragt. — De suiker oogst was, in weerwil der meestal ongunstige weêrgesteldheid, het mislukken van 16 bouws en de gezamenlijke tegenstreving, om zich te schikken naar de verordeningen, niet onvoordeelig na die van 1849 en 1850, de beste sedert 1837. Een paar uitgezonderd, werken de fabryken over het algemeen goed. — In vergelijking met het jaar 1850, is de oogst van indigo voor 1851 voor de bevolking voordeelig geweest. Over het algemeen kan gezegd worden, dat gedurende 1851 veel is aangewend, om de bevolking deze, voor haar anders niet zeer voordeelige cultuur, zoo aangenaam en winstgevend mogelijk te maken. De uitkomst der theecultuur in 1851 was, dat verkregen zijn $7765\frac{206}{1000}$ pikols. — De resultaten der kaneel-cultuur waren in 1851 bijzonder voordeelig, hetgeen voornamelijk moet worden toegeschreven aan den gunstigen laatsten regenmoesson. De uitkomsten der cochenilleteelt waren in 1851 over het algemeen minder gunstig dan in 1850, hetgeen moet worden toegeschreven aan het invallen van zware regens in den oostmoesson. — De oogst van den tabak is in 1851 gunstig geweest, hebbende die bedragen 9,22 pikols per bouw, of 0,84 pikols per bouw meer dan in 1850, bijna geheel bereid voor de Europesche markt. — De resultaten der peper-cultuur waren in 1851 bijzonder gunstig. — De veestapel is, in vergelijking met het onder ultimo 1850 aanwezige vee, vermeerderd met: 32,764 buffels, 2,163 runderen, 4,321 paarden.

De TWEEDE AFDEELING bevat drie onderdeelen: *a.* burgerlijke ambtenaren. *b.* landmagt, *c.* zeemagt. Daaronder komt niets bijzonder gewigtigs voor.

's Gravenhage, 20 Januarij.

Z. M. heeft aan Mr. L. Carsten op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burgemeester van Hoogeveen, met ingang van 1 Februarij e. k.

—

Z. M. heeft de benoeming van den burgemeester van Rimburg, P. D. Dortants, tot secretaris dier gemeente, bekrachtigd.

—

Z. M. heeft Mr. H. C. Huijser, op verzoek, eervol ontslag als burgemeester van Zoeterwoude verleend.

—

Z. M. heeft benoemd tot burgerlijke leden en hunne plaatsvervangers in de onderscheidene militieraden voor de [illegible] nationale militie van 1854: in Noordbrabant; [illegible] bosch, jhr. mr. L. W. J. M. Verheijen en [illegible] van [illegible]vorsel; plaatsverv. A. C. van Lanschot en T. A. A. [illegible] plaatsv. mr. [illegible] te Breda C. W. Oomen en J. A. van der [illegible] te Eindhoven, mr. C. A. van Dam en mr. C. Pels Rijcken; plaatsverv. H. de Wit M. van den Acker en H. M. Jonckbloet; te Arnhem, B. F. baron van [illegible] en W. Huismans; in Gelderland; te [illegible] plaatsverv. D. Bas Backer [illegible] Verschuer en mr. [illegible] van Leeuwen; te Zutphen, mr. R. W. Tadama [illegible]ker en J. D. van [illegible] Noorts; plaatsverv. K. J. van der Meulen en mr. F. S. Op ten Noort [illegible] Luijken Glashorst; in Zuidholland: te Dordrecht, [illegible] en mr. J. G. [illegible] van Dorsser en A. Stoop J.Azn; plaatsverv. A. mr. C. W. O. [illegible] Vlielander en C. de Gijzelaar; te Rotterdam, jhr. mr. D. R. Gevers Deijnoot en A. F. L. Bichon van IJsselmonde; plaatsverv. J. W. Hein en mr. A. T. Prins; te Leijden, mr. H. C. J. Hoog en mr. P. G. Hubrecht, plaatsverv. J. Drooglever Fortuijn en G. van Leeuwen, te 's Gravenhage, jhr. [illegible] Mock en mr. J. C. van der Kemp; plaatsverv., S. A. van

Hoogstraten en mr. A. Q. Kraijenhoff van de Leur; in Noord-holland: te Amsterdam, J. Luden en J. F. Broms; plaatsverv. jhr. mr. H. Hoefft van Velsen en S. Cats Bussemaker; te Haarlem, jhr. L. J. Quarles van Ufford en C. D. Huet; plaatsverv. mr. P. Elias en E. Brink; te Alkmaar, jhr. D. C. de Dieu Fontein Verschuur van Heilo en mr. J. A. Kluppel; plaatsverv. J. T. Koorn en J. Bakker Kz.; in Zeeland: te Middelburg, G. J. Sprenger en J. W. van Sonsbeeck; plaatsverv. Z. Snijder en mr. W. P. Vis; in Utrecht: te Utrecht, mr. N. P J. Kien, en mr. W. M. J. van Dielen; plaatsverv. mr. P. A. Broers, en mr. P. C. Walland; in Friesland: te Leeuwarden, mr. C. F. F. Rinia van Nauta en D. Zeper; plaatsverv. mr. C. S. S. baron van Heemstra en E. Bloembergen; te Heerenveen, mr. M. van Heloma en E. van Driesum Sz.; plaatsverv. mr. S. van Teijens en H. Tuijmelaar; in Overijssel: te Zwolle, W. R. A. C. grave van Rechteren Limburg en W. Götte; plaatsverv. jhr. mr. W. G. Hovy, en W. P. Hubert; in Groningen: te Groningen, J. W. C. baron van Ittersum en mr. W. de Sitter; plaatsverv. mr. A. J. van Roijen en mr. J. Potter van Loon; in Drenthe: te Assen, jhr. mr. P. A. G. de Millij en Mr. S. Gratama; plaatsverv. mr. J. Oosting, en mr. C. W. E. Kymmell; in Limburg: te Maastricht, H. J. W. van Aken en G. J. Gadiot, plaatsverv. M. V. Nijst en O. G. Polis; te Roermond, P. J. T. Beerenbroek, en J. F. Nijs; plaatsverv. A. J. J. H. Thissen en J. A. Dirix.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft met ingang van 1 Januarij 1854 benoemd tot opzigters van den Waterstaat van de 3de klasse: P. C. Linssen; G. Bakker; H. T. Weehuijzen; J. C. Schümm; J. A. F. Claeijs; J. Verquijl Quakkelaar; F. J. M. Bourdrez; J. L. Weijs; P. Mensert, en J. D. Berkhout; tot dusverre opzigters van de 4de klasse.

Z. M. heeft benoemd: tot griffier bij het kantongeregt te Goor mr. J. G. C. Nilant, advocaat te Rijssen; tot regter-plaatsvervanger in de arrondissements-regtbank te Deventer mr. J. J. Willet, advocaat aldaar, tot procureur bij de arrondissements-regtbank te Deventer mr. J. H. van Delden, advocaat aldaar, en den heer J. W. Stelling tot Nederlandschen consul te Libau.

Z. M. heeft aan den gepensioneerden kapitein der infanterie H. G. Tuck, en aan den gepensioneerden officier van gezondheid der 1ste klasse R. C. Ploug, het voortdurend dragen vergund van de activiteits-uniform, eerstgemelden van het wapen, waartoe hij heeft behoord en laatstgemelden, die aan zijne vorige betrekking verbonden.

Z. M. heeft benoemd tot officier van gezondheid van de 3de klasse bij de geneeskundige dienst der landmagt in Oost-Indie, den heer F. H. Deissner.

Z. M. heeft verleend de volgende pensioenen, als aan: Q. W. van Hoorn, ontvanger der dir. bel. (3de arrondissement) te Amsterdam *f* 4000; A. C. P. van Vierssen, ontvanger der dir. bel. in en uitg. regten en acc. te Almelo *f* 1226; W. Bugner, zich schrijvende W. C. Buchner, ontvanger der directe belastingen en gmvnets te Jelsum *f* 749; J. B. Vinke of Finke, commies der 2de kl. bij 's Rijks belastingen te Heino *f* 174; C. C. Bonn, wed. van mr. F. van de Poll, in leven gouverneur van de provincie Utrecht, vroeger gedelegeerd commissaris van de in- en uitg. regten 2235; C. A. J. Odé, wed. van C. H. van der Linden, in leven hoofd-commies ten postkantore te Amsterdam; *f* 668; C. C. Busman, wed. van M. P. Ente, in leven ontvanger der in- en uitg. regten en accijns. te Veenebrugge *f* 420; D. Albarda, wed. van mr. A. J. Andreæ, in leven directeur der registratie en domeinen te Leeuwarden *f* 2151; W. Gabriels, wed. van C. Claassens, in leven commies der 1ste kl. bij 's Rijks belastingen te Dalen *f* 324; B. Chabot, minderjarigen zoon van wijlen C. Jansen, wed. van B. Chabot, onder voogdij van E. Chabot, idem te Oirschot *f* 73; J. de Bruijn in leven sloeproeijer bij het kantoor der Rhijnvaart-regten te Krimpen aan de Lek *f* 264.

* H. M. de koningin heeft eergisteren avond met hare hooge tegenwoordigheid vereerd het derde concert *Diligentia*, hetwelk voor de talrijke leden en hunne dames op nieuw een bijzonder kunstgenot opleverde.

* Het heeft H. M. de koningin behaagd, aan de directie der te houden loterij, ten voordeele van eenige ongelukkige huisgezinnen binnen deze stad, zeer fraaije geschenken te geven.

* De *Echo Universel* meent uit goede bron te weten, dat de heer Rochussen tot commissaris des konings in Zuidholland, in plaats van den heer van der Heim, benoemd zal worden. Wij vernemen, dat dit berigt onjuist is. Het heeft waarschijnlijk zijn oorsprong te danken aan de omstandigheid, dat de heer Rochussen het hôtel van den Commissaris des Konings, tot dusver door den heer Elliot, die naar Weenen vertrekt, bewoond, gehuurd heeft.

Bij de discussiën over het hoofdstuk Marine der begrooting voor het jaar 1854, in de Eerste Kamer der Staten-Generaal gehouden, was het vergaan van het koopvaardijschip *Roompot* ter sprake gekomen. De Minister van Marine zeide daarvan: »de schuld daarvan (van het vergaan) »lag gedeeltelijk aan den loods, die ook na gedaan onder»zoek zijne demissie had gekregen, doch ook gedeeltelijk, »naar ik vermeen, aan den kapitein. Het schip had nooit »op die hoogte kunnen komen, als het met beleid bestuurd »was geworden.»

De kapitein van het vergane schip *Roompot*, de heer H. H. de Boer, komt in het *Handelsblad* daartegen op en tracht te betoogen, dat het vergaan van zijn schip niet gedeeltelijk aan zijne schuld en zijn verkeerd beleid is toe te schrijven, maar aan de schuld en het verkeerd beleid der loodsen alleen.

Het Provinciaal Geregtshof in Noord-Holland, heeft het vonnis door den eersten regter uitgesproken in de zaak van J. A. Dwars, schrijver van het libel: *De Roomsche poppekast* (*Rarekiek*) enz. bevestigd, met eenige wijziging der motieven en hem alzoo, wegens het schrijven van een met de goede zeden strijdig geschrift, veroordeeld tot *zes* maanden eenzame opsluiting, *f* 250 boete en de kosten.

De *Nieuwe Drentsche Courant* meldt, dat den 16 Jan. jl., op het alom bekende Ellertsveld, tegen het veen van Noordsleen en Odoorn, de grondslag is gelegd voor een nieuw dorp, waaraan de naam van Schoonoord zal gegeven worden. Reeds hebben zich eene menigte bewoners, en onder deze reeds een bakker en een kruidenier, aangeboden. Van hier zal het geprojecteerde Drentsche Veen- en Middenkanaal uitgaan.

Naar men verneemt, zal er bij het 9de landhuishoudkundig congres, een opzettelijk rijk voorziene boekwinkel of boekenkraam van landbouw-, natuur- en staathuishoudkundige boeken, kaarten, enz. van wege het congres aanwezig zijn.

+ **Schiedam**, 18 Jan. De wettige bevolking dezer gemeente bedroeg op 31 December jl. 6475 mannen, 7449 vrouwen, totaal 13915 zielen; de feitelijke 6425 mannen, 7429 vrouwen, totaal 13854 zielen. (*S. C.*)

Rotterdam, 19 Jan. Heden heeft de gemeenteraad benoemd: tot lid van de commissie van bestuur over de bank van leening, het aftredend lid, Mr. J. A. M. Bichon van IJsselmonde; tot leden der commissie over het burgerlijk armbestuur, de heeren L. P. Rietstap, H. E. C. van Kerckhoff, C. P. Sander P. S.zn. en L. van der Kun; tot leden der commissie voor het Museum Boymans, de heeren: Mr. A. Schadee, P. H. Tromp en E. L. Jacobson, aftredende leden en tot makelaar in tabak Sam. van Cleef.

* * **Enkhuizen**, 17 Jan. Het Genootschap *Oeconomia Enchusana* hield heden weder de gewone jaarlijksche algemeene en openlijke vergadering. De voorzitter de W.Ed. Achtb. heer J. de Bruijn Jr. kantonregter alhier, hield eene toespraak en bragt verslag uit van de verrigtingen van dit genootschap gedurende het jaar 1853. Hij herinnerde aan de prijsvraag door dit genootschap uitgeschreven, om middelen aan te wijzen, om de zandbank voor deze stad, welke allen vooruitgang in handel en welvaart belet, weg te ruimen en waarom zij uitloofde eene premie van vijf honderd gulden en de gouden medaille.

Hij herdacht met dankbaarheid aan de gift van Z. M. onzen geëerbiedigden koning van *f* 200. — en de door Z. M. aan den dag gelegde hooge belangstelling in de zaak der bank met belofte van bescherming, wanneer er een gunstig antwoord op de vraag mogt komen. Tot de uitdeeling der prijzen overgegaan zijnde, werd aan Wesselslak *f* 100. — toegestaan, voor het bouwen van eene nieuwe vischschuit en aan verschillende werklieden zoo in het Oeconomisch werkhuis, linnenweverij en wolspinnerij bij de 400. — uitgereikt, aan hen die het meest en het best hadden afgewerkt en zich door ordelijk gedrag onderscheiden. Het was bijzonder treffend, dat de hoogste premie, ad *f* 11.50 was behaald door eene weduwe met zeven kinderen; deze vrouw was in 1853 overleden en nu kwam een der meisjes uit het wezengesticht, het loon der werkzaamheid harer moeder ontvangen. De redenaar voegde haar een toepasselijk woord toe, spoorde de werklieden tot de vervulling hunner pligten aan, en de leden en inwoners dezer stad tot verdere pogingen, om onze stad nog zoo mogelijk in aanzien te verheffen. Vijf en zeventig jaren bestond dit genootschap en dankbaar voor hetgeen de vaderen stichtten, levere een volgende vijf en twintig jaren het bewijs, dat de energie ook in de haringstad niet is uitgedoofd.

§ **Ommen**, 17 Jan. Men verneemt, dat er voor het vermoedelijk benoodigde kapitaal, ten behoeve van den geprojecteerden grind- en kunstweg van hier naar Goor, is ingeschreven, en dat men reeds wat de voorloopige werkzaamheden dienaangaande betreft, als het delven van keijen enz., een aanvang heeft gemaakt. De concessie is reeds aangevraagd, en zal men direct na het verkrijgen derzelve, tot de aanbesteding overgaan.

† **Gramsbergen**, 18 Jan. De rivier de Vecht blijft steeds aan het zwellen. Het ijs hoopt zich van tijd tot tijd op sommige plaatsen op, waardoor de passage bij An, gedurende eenige dagen zeer bemoeijelijkt of geheel gestremd was. De bode van Koevorden op Hardenbergh moest dien ten gevolge van hier nog steeds zijne verdere reis te voet afleggen.

— Door de nog tijdig aangebragte hulp van den nachtwacht, is Zondag jl. een jongeling, die in groot gevaar van te verdrinken moet zijn geweest, nog gelukkig gered. Naar men verhaalt, moet hij, ten gevolge van eenige ontstane twist, zich moedwillig in het water hebben gestort.

⊻ **Zwolle**, 19 Jan. Heden morgen ten 9 ure ontving men hier het berigt, dat de IJssel bij het Katerveer aan het schuiven is, en de diligence en post over Kampen moesten rijden.

∺ **'s Hertogenbosch**, 19 Jan. De regtszaak van den opstand te Helmond, welke heden voor het hof van N. Brabant zou behandeld worden lokte menige nieuwsgierige uit. De pleitzaal was opgepropt met menschen. Zes der beklaagden waren aanwezig, de 7e voortvlugtig. De Procureur Generaal requireerde, dat tegen dezen 7en verstek zou worden verleend, en de voortgang van het geding tegen de 6 aanwezigen plaats hebben. Het hof heeft echter de zaak niet gesplitst, en krachtens art. 277 van het Wetb. van Strafv. bevolen, dat de voortvlugtige beklaagde andermaal zal worden opgeroepen, om met de overige beschuldigden voor genoemd hof teregt te staan op Donderdag den 9 Maart aanstaande.

— In onze stad zijn in 1853 geboren 653 kinderen, 189 paar gehuwd, en 482 overleden, terwijl 726 personen zich hebben laten inschrijven en 757 werden afgeschreven.

Ingezonden Stukken.

De Redactie van het veel gelezen dagblad »*de Grondwet*» van den eersten dag der verschijning van haar blad het bewijs gegeven hebbende, dat zij een regtvaardig en onzijdig beginsel voorstaat, vertrouwt de ondergeteekende, dat zij niet ongenegen zal zijn, het hier achtervolgende artikel in haar eerst uitkomend nummer een plaatsje te vergunnen.

Met achting
van Doren.

De schrijver van het artikel, voorkomende in het dagblad »*de Grondwet*» — 17 dezer N°. 201 — beginnende met: »*de nooit en nergens antwoord vindende*,» en eindigende met: »*dan die van den Minister van Kolonien.*» wordt beleefdelijk verzocht, bij brief zijnen naam aan den ondergeteekende bekend te maken, ten einde over dat punt eene particuliere briefwisseling aan te knoopen.
Huize Delta bij Groenlo.
den 18 Januarij 1854. I. B. I. van Doren.

(Wij hebben ons gehaast, te voldoen aan het verzoek van den heer van Doren. Daar het bedoelde artikeltje echter door de Redactie is geschreven, weet de heer V. D. tegelijkertijd aan welk adres ZEd. de brieven hebbe te rigten, welke hij vermeenen mogt daarover alsnog te moeten schrijven. Red.)

Correspondentie.

Het stuk van D. uit Rotterdam wordt niet geplaatst. De schr. stelt zich wel *verantwoordelijk* voor den inhoud; maar de Redactie mag in geen geval beweerde *feiten* publiek maken, die op derden eene blaam werpen en bovendien in een aanstootelijken vorm zijn gekleed.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 20 Januarij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2 1/2	60 [illegible]	[illegible]		
Dito Certificat.	3	72 1/4 1/2	*Hope* 1798/1816	5	102 1/8 3 1/8
Dito Dito	4	90 3/16 90	Dito 1828/1829	5	102
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	91
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito Dito	4 1/2	
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Hope*	4	85 1/8 5/8
Belgie.			Dito *Stieglitz*	4	84 5/8
Certificaten.	2 1/2		Dito dito 5e Ser.	4	
D° *Rothschild*	2 1/2	47 1/4	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatiën	3				
Spanje.			**Polen.**		
Nieuwe	1	19 5/8 3/4	Obligatiën	4	
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. 6/m.	3	37 5/8 3/4 11/16			
Bew. Sp. Com.		4 3/8 7/16	Metalliek	5	78 1/8 9
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	85 1/8 1/2
Portugal.			Dito letter B.	5	85 1/8 1/2
Londen nieuwe.	5	34 13/16 5 7/8	Dito 1847	2 1/2	35 1/4
Dito uitgest	4		Dito 1851/1852	2 1/2	35 1/4

Aand., Rijn-Spoorw. $4\frac{1}{2}$ pct. 97; Mexic., te Londen, 3 pct. $22\frac{3}{8}$; dito Onb. $22\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{8}$; Gren. Uitg. $6\frac{11}{16}$, $\frac{7}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $63\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$.

De markt bleef ook heden, op dezelfde oorzaak als dit tot heden toe het geval is geweest, hare achteruitgaande beweging vervolgen; sluitende Holl. fondsen circa 1/8, Oostenr. 1 pct. en de overige 1/4 à 3/8 lager dan gisteren.

FRANKFORT, Donderdag, 19 Jan. Metal. 5 pct. $72\frac{1}{8}$; Spanje binn. 3 pct. $38\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $20\frac{1}{16}$.

LONDEN, Donderdag 19 Januarij. Consols op tijd 92; Mexico N. 3 pct. $23\frac{3}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 67; Gren. Uitg. $7\frac{1}{4}$; Spanje 1 pct. $20\frac{1}{4}$; dito Certific. $4\frac{1}{2}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 91; dito 5 pct. $103\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 87.

Ter beurze was het gerucht verspreid, dat de Czaar de Weener voorstellen had verworpen.

PARIJS, Donderdag 19 Januarij. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. op t. 98.75; dito 3 pct. op t. 69.65; Sp. Binn. 3 pct. 38; dito 1 pct. $19\frac{7}{8}$; Rusl. $4\frac{1}{2}$ pct. $92\frac{1}{2}$; N. Metall. 5 pct. $85\frac{3}{4}$; Piemont 92.75.

WEENEN, Donderdag 19 Januarij. N. Metall. $91\frac{3}{8}$; dito lett. B. 111; Bankactien 1324; Lomb. 5 pct. 102; Loten v. fl. 250 $132\frac{1}{2}$; Wiss. Lond. 12.06; Parijs $145\frac{1}{2}$; Zilver 23.

De beurs werd geinfluenceerd door de Consols en de Parijsche noteringen.

MADRID, Maandag 16 Januarij. Sp. Binn. 3 pct. 39; dito nieuwe 1 pct. $20\frac{1}{16}$; Certificaten 3.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.